

Bruselj, 31. oktober 2024
(OR. en, bg, de, es, fr, it, pl, pt)

14488/24
ADD 1 REV 4

Medinstitucionalna zadeva:
2022/0345(COD)

CODEC 1937
ENV 999
SAN 589
COMPET 1020
CONSOM 303
AGRI 737

DOPIS O TOČKI POD „I/A“

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Osnutek DIREKTIVE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o čiščenju komunalnih odpadnih voda (prenovitev) (prva obravnava) – sprejetje zakonodajnega akta = izjave

Izjava Bolgarije

Republika Bolgarija je zaskrbljena zaradi velikih izzivov pri izvajanju prenovljene direktive o čiščenju komunalnih odpadnih voda, ki izhajajo iz strožjih zahtev glede kakovosti očiščenih voda in razširjenih obveznosti spremljanja. Menimo, da je treba državam članicam zagotoviti prožnost pri izvajanju direktive, obenem pa zagotoviti zadostne podporne mehanizme za olajšanje njenega izvajanja, zmanjšanje finančnega bremena za države članice in zaščito prebivalstva pred naraščajočimi cenami storitev.

Čeprav dogovorjeno besedilo v veliki meri upošteva predhodne ocene sposobnosti države za izpolnjevanje novih ambicioznih zahtev, poudarjamo, da so za izvajanje še vedno potrebne ogromne naložbe in zmogljivosti za razvoj kanalizacijskega omrežja, posodobitev čistilnih naprav za odpadne vode, nadzor nad individualnimi in drugimi ustreznimi sistemi ter ustrezno upravljanje. Kljub podaljšanim rokom in nekaterim drugim spremembam smo še vedno zaskrbljeni zaradi finančnih sredstev in časa, potrebnih za izvedbo zadevnih projektov v Bolgariji, ob upoštevanju zvišanja cen na vseh področjih, zaradi česar je treba posodobiti ocenjene stroške in roke.

Kljub tem pomislekom Bolgarija meni, da je treba varovati okolje, in priznava prispevek akta v zvezi s tem. Obenem poudarja, da je treba vzpostaviti pravično ravnovesje med zagotavljanjem čistega okolja in pravico do enakega dostopa do zdravstvenega varstva, kar je povezano s pričakovanji pacientov glede varnih, kakovostnih in učinkovitih zdravil po dostopnih cenah v EU. Verjamemo, da si bo Evropska komisija prizadevala zagotoviti potrebno podporo državam članicam, pri čemer poudarjamo, da je treba zagotoviti znatna sredstva EU za izpolnjevanje visokih novih zahtev.

Določbe o razširjeni odgovornosti proizvajalca lahko negativno vplivajo na svetovno konkurenčnost in privlačnost EU kot ugodnega okolja za proizvodnjo. Drugi morebitni negativni učinki so omejevanje razpoložljivosti zdravil ter znatno povečanje njihovih stroškov in cen, kar je še posebej resen problem za male in srednje države, kot je Bolgarija. V zvezi s tem potrjujemo pomisleke, izražene v pogajalskem procesu, da bi te določbe lahko vplivale na razpoložljivost in cene zdravil za bolgarske paciente. Bolgarija je kot proizvajalka generičnih izdelkov zaskrbljena tudi zaradi morebitnih škodljivih učinkov na konkurenčnost bolgarske industrije.

Sprejetje akta in zaključek pogajanj o dosjeju ne odpravljata teh pomislov za Bolgarijo.

Vztrajamo pri resnih pomislekih, ki so bili večkrat izraženi v pogajanjih glede določb o razširjeni odgovornosti proizvajalca. Obstaja vzročna povezava med regulativnimi zahtevami, uvedenimi z direktivo, ter predvidljivimi negativnimi posledicami za industrijo, potrošnike in paciente.

Morebitna indeksacija cen končnega izdelka bo v skladu z dodatnimi finančnimi bremenami neizogibno vračunana v ceno proizvoda za končnega potrošnika, kar bo obenem negativno vplivalo na dostopnost in zadovoljstvo pacientov s terapijo. Menimo, da je treba poiskati mehanizme za boj proti protimikrobni odpornosti, vendar se to ne bi smelo zgoditi z umikom proizvajalcev in zdravil ali z zvišanjem cen.

Bolgarija vztraja, da je treba upoštevati ekonomsko izvedljivost in dodatno upravno breme za proizvajalce zdravil. Ob upoštevanju novih podatkov o dejanski vrednosti potrebnih naložb in pričakovanem učinku pozivamo, naj Evropska komisija objektivno oceni izvajanje akta, vključno z dejanskim dodatnim finančnim bremenom za proizvajalce in države članice. Če bodo potrjeni pomisleki nekaterih deležnikov glede znatno podcenjenih stroškov v oceni učinka, Bolgarija poziva Evropsko komisijo, naj pravočasno sprejme popravne ukrepe, vključno z znatnim podaljšanjem prehodnih obdobj izvajanja. To je zlasti potrebno za proizvodnjo antibiotikov in drugih generičnih zdravil, ki se bodo mogoče umaknili s trga ali bistveno podražili. Pričakovana škoda za evropsko industrijo, potrošnike in paciente zahteva pravočasno revizijo in posodobitev direktive.

Bolgarija vztraja pri spremljanju učinkov izvajanja na dostop do zdravil in pravočasnem ukrepanju v primeru negativnih posledic, tudi v eni sami državi članici.

Poleg tega smo zaskrbljeni, da obveznosti, uvedene z določbo o razširjeni odgovornosti proizvajalca, niso sorazmerne s prispevkom kozmetičnega sektorja k emisijam mikroonesnaževal. Omejitve uporabe mikrododelcev iz sintetičnih polimerov v kozmetičnih izdelkih so bile uvedene že leta 2023 s sekundarno zakonodajo v okviru uredbe REACH. Industrija si prizadeva, da bi jih nadomestila z razgradljivimi alternativami, ki bodo zmanjšale onesnaževanje.

Številne zadevne kozmetične izdelke proizvajajo MSP, za katere bo razširjena odgovornost proizvajalca predstavljala znatno finančno in upravno breme, tudi v smislu dokazovanja skladnosti z zahtevami za izvzetje.

Ob upoštevanju tega menimo, da obstajajo nasprotja z načeli EU o poenostavitvi in zmanjšanju nepotrebnega bremena.

Izjava Češke

Češka podpira revidirano direktivo o čiščenju komunalnih odpadnih voda. Menimo, da je predlog ambiciozno besedilo, ki bo omogočilo okrepitev varovanja zdravja ljudi in okolja, zlasti pred novimi viri kontaminacije.

Češka na splošno podpira uporabo načela „onesnaževalec plača“ in mehanizma razširjene odgovornosti proizvajalca za financiranje sistemov kvartarnega čiščenja, da bi zmanjšali prisotnost mikroonesnaževal v vodnem okolju in njihov izpust v to okolje.

Vendar se Češka strinja s pomisleki drugih držav članic glede uporabe sistemov razširjene odgovornosti proizvajalca za zdravila za uporabo v humani medicini ter njenega vpliva na cene in dostopnost teh izdelkov. Zaskrbljeni smo, da ti vplivi med oceno učinka niso bili v celoti ocenjeni, zlasti glede na trenutno pomanjkanje zdravil, ki je prizadelo večino držav članic. Zaskrbljeni smo tudi zaradi morebitnega negativnega vpliva na razpoložljivost zdravil s seznama kritičnih zdravil Evropske komisije.

Češka zato poziva k skrbni in stalni oceni učinkov razširjene odgovornosti proizvajalca v zvezi z naslednjimi vidiki:

- finančno breme za proračune zdravstvenih sistemov in paciente;
- razpoložljivost in izbira zdravljenja;
- stranski učinki na strateško avtonomijo EU in konkurenčnost EU na svetovni ravni;
- stranski učinki na farmacevtsko industrijo, vključno s preselitvijo proizvodnje;
- ustvarjanje dodatnih ovir za vstop na trg;
- neenaki pogoji glede razširjene odgovornosti proizvajalca med državami članicami.

Če bi se izkazalo, da uvedba sistema razširjene odgovornosti proizvajalca nesorazmerno negativno vpliva na eno od navedenih področij, pozivamo Komisijo, naj si prizadeva za ukrepe za ublažitev teh učinkov, vključno z morebitnim pregledom ustreznih določb direktive o čiščenju komunalnih odpadnih voda. Komisijo tudi pozivamo, naj te vidike upošteva pri pripravi ustreznih izvedbenih in delegiranih aktov.

Izjava Nemčije

Nemčija podpira revidirano direktivo o čiščenju komunalnih odpadnih voda kot pomemben ukrep za izboljšanje varstva voda ter prispevek k zmanjšanju škodljivih kemikalij v okolju in blažitvi podnebnih sprememb. Zato glasuje za sprejetje direktive o čiščenju komunalnih odpadnih voda.

Obenem je v smislu sektorske razširjene odgovornosti proizvajalca pomembno onesnaževalce spodbujati k naložbam v razvoj okolju prijaznejših proizvodov. Ni še jasno, v kolikšni meri so lahko te spodbude učinkovite, zlasti za generična zdravila. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti vplivu višjih stroškov zaradi razširjene odgovornosti proizvajalca, zlasti za generična zdravila, ki imajo v Nemčiji prevladujočo vlogo, saj se predpisujejo v deležu več kot 80 %, in glede na morebitno s tem povezano dodatno breme za sklade zdravstvenega zavarovanja. Bistvenega pomena sta oskrba pacientov ter dostop do visokokakovostnih in cenovno dostopnih zdravil. Poleg tega se ne glede na direktivo o čiščenju komunalnih odpadnih voda povečuje pomanjkanje preskrbe in odvisnost od proizvodnje v tretjih državah. Glede na navedeno zvezna vlada pričakuje, da bo Evropska komisija v primeru pojava negativnih učinkov, zlasti pomanjkanja preskrbe ali izstopov s trga v zvezi z zdravili, pri katerih obstaja možnost motenj v preskrbi, ter znatnih dodatnih bremen za izdatke skladov zdravstvenega zavarovanja, ki izhajajo iz direktive, pravočasno sprejela ukrepe za zagotovitev oskrbe pacientov. Za to je potrebno tesno sodelovanje med državami članicami, ki bi ga morala podpirati in usklajevati Evropska komisija.

Nemčija se kot pomembno središče farmacevtske industrije zavzema tudi za zgodnjo oceno v zvezi z razširjeno odgovornostjo proizvajalca, tudi zato, da bi pomembne naložbe, inovacije in proizvodnjo ohranili v EU. V zvezi s tem je zaželeno tudi, da bi izvedli zgodnji pregled vključitve drugih sektorjev v razširjeno odgovornost proizvajalca. Prav tako se zdi potrebno enotno izvajanje razširjene odgovornosti proizvajalca po vsej Evropi, da bi zagotovili pravilno delovanje notranjega trga. To po mnenju Nemčije vključuje enoten seznam snovi in njihove škodljivosti ter preučitev usklajenega določanja prispevkov za preprečevanje izkrivljanj trga.

Izjava Estonije

Izražamo resne pomisleke v zvezi s členom 9 o uporabi razširjene odgovornosti proizvajalca za farmacevtske izdelke. Čeprav je lahko razširjena odgovornost proizvajalca koristen vir financiranja za kritje stroškov čiščenja odpadnih voda zaradi odstranjevanja mikroonesnaževal (kvartarno čiščenje), pa ne bi smela biti obvezna ali edina rešitev za države članice. Države članice bi morale imeti možnost, da pri uporabi razširjene odgovornosti proizvajalca upoštevajo svoje posebne nacionalne okoliščine v zvezi s tehnično in ekonomsko izvedljivostjo razširjene odgovornosti proizvajalca ter širše socialno-ekonomske posledice, zlasti razpoložljivost in cenovno dostopnost bistvenih in kritičnih zdravil. Države članice bi morale ob upoštevanju teh vidikov imeti možnost, da se v večji meri odločijo za uporabo alternativnih ali dodatnih virov financiranja za kritje stroškov kvartarnega čiščenja, v utemeljenih primerih pa bi morale imeti možnost, da nekatere kategorije izdelkov izvzamejo iz razširjene odgovornosti proizvajalca.

Čeprav se strinjamo, da je načelo „onesnaževalec plača“ nujen temeljni koncept varstva okolja, nismo prepričani, da je primerno za farmacevtski sektor v tej direktivi iz naslednjih razlogov.

Prvič, v **študiji izvedljivosti** (ki je bila opravljena v okviru ocene učinka Komisije) **ni bila potrjena jasna dodana vrednost razširjene odgovornosti proizvajalca v zvezi s farmacevtskimi izdelki**, saj bi bil učinek razširjene odgovornosti proizvajalca na spremembo vedenja zelo omejen. Po eni strani ni verjetno, da bi razširjena odgovornost proizvajalca kratkoročno in srednjeročno znatno spodbujala nadomeščanje aktivnih farmacevtskih učinkovin glede na njihove specifične inovacijske cikle. Po drugi strani pacienti nimajo možnosti, da zmanjšajo porabo zdravila, ki jim ga je predpisal zdravnik, ali preidejo na drugo zdravilo. V zvezi s tem **se etični vidiki ne upoštevajo dovolj**, saj bodo morali pacienti kriti dodatne stroške, kar bo nesorazmerno in neupravičeno obremenilo skupine prebivalstva, ki so v ranljivem položaju zaradi njihovega zdravstvenega stanja.

Drugič, z zaskrbljenostjo ugotavljamo, da bo izbrani pristop sistema razširjene odgovornosti proizvajalca povzročil **neenako obravnavo držav članic**. Dodatne ovire za vstop na trg in zvišanje cen nekaterih farmacevtskih izdelkov bi lahko znatno poslabšali razpoložljivost in izbiro zdravljenja, zlasti pri majhnih trgih, ki se iz ekonomskih razlogov že tako soočajo s pogostimi umiki s trga. Poleg tega se bodo v državah članicah brez velike lokalne farmacevtske proizvodnje stroški najbrž prenesli s proizvajalca na druge akterje nižje v prodajni verigi. To ne bo prispevalo k prvotnemu cilju odgovornosti proizvajalca, saj se bodo v teh okoliščinah stroški razširjene odgovornosti proizvajalca zelo verjetno prenesli na proračun zdravstvenega varstva in povečali doplačila pacientov. Uvedba obvezne razširjene odgovornosti proizvajalca bo tako imela **negativne socialno-ekonomske posledice, posegala pa bo tudi v pristojnost držav članic** za financiranje zdravstvenega varstva. Poleg tega **ekonomska izvedljivost in upravno breme** nista v zadostni meri upoštevana, zlasti če je število „proizvajalcev“ razmeroma majhno. V manjših državah članicah z manjšo porabo farmacevtskih izdelkov bo uvedba razširjene odgovornosti proizvajalca za nekaj akterjev na trgu povzročila nerazumno finančno breme. Možnost kritja do 20 % stroškov kvartarnega čiščenja z nacionalnim financiranjem morda ne bo zadostovala za preprečitev negativnega vpliva na razpoložljivost in cenovno dostopnost kritičnih zdravil.

Tretjič, ugotavljamo, da ostaja nejasno, **za koga velja razširjena odgovornost proizvajalca** v primeru farmacevtske dobavne verige, ki vključuje številne akterje, ki omogočajo dostopnost izdelka na trgu. Zaradi vzporedne trgovine bi to lahko privedlo do **dvojne obdavčitve**.

Estonija iz teh razlogov ne more podpreti direktive Evropskega parlamenta in Sveta o čiščenju komunalnih odpadnih voda in se pri glasovanju vzdrži.

Izjava Grčije

Helenska republika pozdravlja pobudo Evropske komisije za revizijo direktive o čiščenju komunalnih odpadnih voda in podpira njeno prenovitev, katere cilj je celovito in trajnostno gospodarjenje z vodo, zmanjšanje onesnaževanja ter boljše varovanje zdravja ljudi in okolja v skladu s cilji in politikami EU.

Grčija se sicer strinja z okoljskimi cilji kompromisnega besedila predloga, vendar izražamo zaskrbljenost glede novih ambicioznih zahtev. Razširitev področja uporabe v kombinaciji z novimi obveznostmi je zahtevna, saj bo to v strogem časovnem okviru povzročilo znatne zahteve po naložbah, višje operativne stroške, zapletenost in upravno breme. Zvišanje praga števila prebivalstva naj bi privedlo do zelo velikega števila aglomeracij v Grčiji, ki bodo morale uporabljati direktivo, predvsem zaradi velikih nihanj njihovega prebivalstva vpričo njihovega turističnega značaja. Zaskrbljeni smo zaradi cenovne dostopnosti in trajnostnosti številnih prihodnjih primerov, v katerih bo število stalnih prebivalcev v primerjavi z ekvivalentnim prebivalstvom zelo majhno.

Poseben pomislek namenjam uporabi novih zahtev, kot sta energijska nevtrálnost in razširjena odgovornost proizvajalca. Kar zadeva razširjeno odgovornost proizvajalca, se naši pomisleki osredotočajo predvsem na zapletenost in razlike pri njeni uporabi, ki se lahko pojavijo v različnih državah članicah, pa tudi na morebitne učinke na razpoložljivost in cenovno dostopnost zdravil.

Za celovito izvajanje nove direktive bodo v zahtevanem časovnem okviru potrebna obsežna finančna sredstva. Potrebna bo znatna podpora, tako pri financiranju EU kot v zvezi s tehnično podporo in pomočjo pri organizacijskih, znanstvenih in upravnih vprašanjih.

Prepričani smo, da bodo ti pomisleki ustrezno upoštevani, ko bo začela veljati nova direktiva, kar bo državam članicam omogočilo, da bodo v celoti in učinkovito uporabljale njene določbe. Kljub navedenim pomislekom glede uporabe, povezanim z ambicioznimi zahtevami in cilji revidirane direktive, razumemo širšo vizijo v smeri boljšega varovanja zdravja ljudi, vodnih virov in okolja na splošno.

Izjava Španije

Španija se strinja z okoljskimi ambicijami Evropske unije in jih podpira, zato bo glasovala za revizijo direktive o čiščenju komunalnih odpadnih voda, ki jo šteje za ključen standard za izboljšanje stanja okolja in zdravja.

Prenos in izvajanje besedila bosta velik izziv za vse države članice, ne le zaradi novih ciljev, predlaganih v direktivi, temveč tudi zaradi kratkih rokov za njihovo uveljavitev. Zato bo treba v celotnem procesu računati na podporo evropskih institucij.

Pri uvedbi novega kvartarnega čiščenja za spopadanje z onesnaževanjem, ki ga povzročajo mikroonesnaževala, in njegovem financiranju prek sistema razširjene odgovornosti proizvajalca je treba zagotoviti, da se načelo „onesnaževalec plača“ uporablja pravično in sorazmerno. To čiščenje bi bilo treba izvajati tako, da se okrepi glavni cilj odprave onesnaževanja pri viru ter prepreči, da bi uporaba direktive vplivala na dostop do proizvodov iz Priloge III k direktivi in njihovo cenovno dostopnost.

Španija zato Komisijo poziva, naj čim prej pripravi smernice, da bi zagotovila usklajeno izvajanje med različnimi državami članicami, obenem pa jim omogočila določeno svobodo pri usklajevanju teh zahtev z nacionalnimi regulativnimi okviri.

Delegiranim aktom, ki jih je treba pripraviti v ta namen, bi morala biti priložena dopolnilna študija učinka za oceno učinkov sheme razširjene odgovornosti proizvajalca in njene učinkovitosti pri zmanjševanju onesnaževanja pri viru.

Izjava Francije

Francija podpira revidirano direktivo o čiščenju komunalnih odpadnih voda in meni, da je ambiciozno besedilo, ki upošteva učinke podnebnih sprememb ter bo omogočilo okrepitev varovanja zdravja ljudi in okolja, zlasti pred novimi viri kontaminacije. Podpira uporabo načela „onesnaževalec plača“ in mehanizma razširjene odgovornosti proizvajalca za financiranje vzpostavitve sistemov kvartarnega čiščenja za zmanjšanje prisotnosti in izpustov mikroonesnaževal v vodnem okolju. Zato potrjuje svojo zavezanost doseganju ciljev revidirane direktive.

Vendar bo Francija, čeprav bo revidirana direktiva omogočila ustvarjanje spodbud za naše proizvajalce, da bi vlagali v razvoj okolju prijaznejših izdelkov, zlasti v zvezi z mikroonesnaževali, pri njenem izvajanju pozorna na pomen preprečevanja negativnih stranskih učinkov za farmacevtsko in kozmetično industrijo, da ne bi pozabili na splošni cilj krepitve strateške avtonomije in svetovne konkurenčnosti EU. Naša industrija mora biti sposobna svoje naložbe in inovacije (zlasti v proizvodnjo odgovornejših proizvodov) ohraniti na naših ozemljih. Kar zadeva zdravila, izvajanje direktive v kontekstu reguliranih cen s spodbujanjem preselitve ne sme ustvarjati tveganj za povečanje pomanjkanj.

Francija nazadnje poziva Komisijo, naj pripravi natančno umerjen prihodnji delegirani akt v zvezi z opredelitvijo seznama snovi, ki bo določil obseg prispevajajočih k razširjeni odgovornosti proizvajalca, in jo zato poziva, naj nekaterih podjetij ne obremeni pretirano. Priporoča tudi, naj se zagotovi usklajeno izvajanje med različnimi državami članicami, da bi ohranili pravilno delovanje notranjega trga.

Francija bo zato zagotovila, da bodo Komisiji na voljo vse potrebne informacije, in priporoča, naj se za pripravo delegiranega akta izvede ciljno usmerjena dopolnilna ocena učinka.

Izjava Italije

Italija podpira sprejetje revidirane direktive o čiščenju komunalnih odpadnih voda, zlasti njenih inovativnih sestavnih delov, ki bodo spodbujali ukrepe za spopadanje z učinki podnebnih sprememb, kot so predelava hranil in materialov, učinkovita raba energije, ponovna uporaba očiščene vode in blata ter izboljšano upravljanje urbanih padavinskih voda.

Italija meni, da bo izvajanje nove direktive velik izziv in bo zahtevalo znatne naložbe. Zato meni, da je bistveno, in Komisijo poziva, naj zagotovi, da bodo na voljo ustrezna sredstva EU za podporo izvajanju direktive, zlasti za pretvorbo energije v sektorju odpadnih voda.

Italija tudi zahteva, naj se čim prej začnejo prizadevanja za posodobitev ocene učinka, ki jo je pripravila Komisija, da bi se olajšala pravočasna revizija določb iz direktive o razširjeni odgovornosti proizvajalca in nato shema razširjene odgovornosti proizvajalca razširila na druge sektorje poleg farmacevtskega in kozmetičnega, s čimer bi se zagotovilo celovito izvajanje načela „onesnaževalec plača“.

Izjava Cipra

Republika Ciper se strinja s splošnimi okoljskimi cilji direktive o čiščenju komunalnih odpadnih voda in bo zato podprla sprejetje te direktive (prenovitev).

Vendar se je izkazalo, da je izvajanje veljavne direktive zelo težavno, zato Ciper ohranja upravičene pomisleke, povezane s povečanim upravnim bremenom, znatnimi finančnimi stroški in precej omejenim časovnim okvirom za izpolnjevanje ambicioznejših zahtev nove direktive s strani Cipra.

Primerno je opozoriti, da ima Ciper naslednje edinstvene značilnosti: neobstoje rek ali jezer, velika globina podzemnih voda (v mnogih primerih globokih več kot 100 metrov) in dejstvo, da se večina očiščenih odpadnih voda že uporablja za namakanje v kmetijstvu. Načrti upravljanja povodij na Cipru dejansko potrjujejo, da izpusti odpadnih voda v večini primerov nimajo negativnega vpliva na vodna telesa.

Izzivi, s katerimi se soočamo pri izvajanju veljavne direktive, kljub našim najboljšim prizadevanjem in resnični politični zavezanosti kažejo, kako težko bo izvajati novo direktivo, ki je znatno povečala ambicije. Zlasti doslej nismo mogli izpolniti zahtev veljavne direktive za 28 od skupno 57 aglomeracij. Nastale zamude so povezane z ogromnimi gospodarskimi stroški, velikim upravnim bremenom, odkritjem arheoloških ugotovitev med deli ter potrebo po obsežnem vladnem usklajevanju in posvetovanjih z lokalnimi oblastmi. V našem revidiranem nacionalnem izvedbenem programu (NIP-2020), ki je bil Evropski komisiji predložen 30. junija 2022, in zadnjem revidiranem nacionalnem izvedbenem programu (NIP-2022), ki je bil Evropski komisiji predložen 30. junija 2024, je kot končni datum za popolno skladnost z Direktivo 91/271/EGS določeno leto 2030.

Ciper bo zaradi novega praga za aglomeracije, ki znaša PE 1000, zelo težko našel potrebne vire za izgradnjo kanalizacijskih sistemov in izvedbo sekundarnega čiščenja v 26 dodatnih aglomeracijah. Opozoriti je treba, da imamo zaradi velikosti naše države zelo omejeno število izvajalcev, ki lahko izpeljejo zahtevane sisteme.

Ciper kljub resnim težavam pri izvajanju podpira sprejetje direktive o čiščenju komunalnih odpadnih voda (prenovitev), saj razumemo njen pomen za varstvo okolja in zdravja ljudi.

Ciper je prepričan, da bodo ti pomisleki ustrezno upoštevani, ko bo začela veljati nova direktiva, tudi z zagotavljanjem zadostnega financiranja EU, ki bo državam članicam omogočilo izpolnjevanje znatnih finančnih zahtev direktive.

Izjava Latvije

Latvija podpira direktivo o čiščenju komunalnih odpadnih voda, katere cilj je boljše varstvo okolja in zdravja ljudi. Med pogajanji je večkrat izrazila podporo posodobitvi zahtev glede zbiranja in čiščenja odpadnih voda, pa tudi povečanju trajnostnosti in učinkovitosti sektorja ravnanja z odpadnimi vodami.

Vendar je treba opozoriti, da je izvajanje direktive povezano z znatnimi izzivi.

Latvija na splošno meni, da je sistem razširjene odgovornosti proizvajalca učinkovito orodje za izvajanje načela „onesnaževalec plača“. Vendar niti Latvija niti druge države niso predhodno vzpostavile sistema razširjene odgovornosti proizvajalca na področju ravnanja z odpadnimi vodami in tega sistema niso uporabljale za farmacevtske izdelke. Strinjamo se s pomisleki drugih držav članic glede uporabe sistemov razširjene odgovornosti proizvajalca za zdravila za uporabo v humani medicini ter njenega morebitnega vpliva na cene in dostopnost teh izdelkov za najbolj ranljivo prebivalstvo. Zaskrbljeni smo tudi, da ti vplivi med oceno učinka niso bili v celoti ocenjeni, prav tako pa ni bilo ustrezno upoštevano trenutno pomanjkanje zdravil, ki vpliva na številne države članice. Zato Komisijo pozivamo, naj te vplive še naprej ocenjuje tudi po sprejetju in po potrebi ustrezno ukrepa.

Še vedno menimo, da bo doseganje energetske nevtralnosti velik izziv, zlasti za manjše komunalne čistilne naprave, za katere vsi obnovljivi viri energije niso tehnično in ekonomsko izvedljivi.

Nazadnje moramo upoštevati tudi ogromne prihodnje stroške, ki bodo potrebni za zagotovitev, da bo infrastruktura za ravnanje z odpadnimi vodami izpolnjevala zahteve iz te direktive. Za izvajanje bodo v naslednjih 15–20 letih potrebne znatne naložbe, ki bodo v Latviji znašale vsaj več milijard EUR. Teh stroškov ne morejo v celoti kriti izključno uporabniki storitev ravnanja z odpadnimi vodami. Še naprej bomo poudarjali, da je treba zagotoviti ustrezna finančna sredstva, tudi iz naslednjega večletnega finančnega okvira.

Izjava Litve

Litva podpira prenovitev direktive o čiščenju komunalnih odpadnih voda, ki je usklajena s cilji EU glede varstva okolja in kakovosti vode. Podpira osredotočenost direktive na izboljšanje infrastrukture za čiščenje odpadnih voda in zmanjšanje onesnaževanja, ki sta ključnega pomena za varovanje naših vodnih virov.

Vendar Litva meni, da je trenutna raven ambicij, zlasti glede rokov izvajanja in dodeljevanja sredstev, previsoka. To predstavlja znatne izzive, zlasti za države članice z različnimi infrastrukturami in raznolikimi gospodarskimi zmogljivostmi. Litva mora priznati, da je celo veljavno direktivo (91/271/EGS) težko v celoti izvajati in da si številne države članice, vključno z Litvo, še vedno prizadevajo za skladnost z njo. Zato je ambicioznejše cilje revidirane direktive še težje doseči.

Razširitev področja uporabe, zlasti obveznost priključitve vseh aglomeracij nad PE 1000, za Litvo pomeni znatno finančno breme. Zaradi njenega geografskega in demografskega položaja, zlasti v manjših naseljih, kjer se prebivalstvo zaradi migracij zmanjšuje, bi lahko namestitev sistemov za zbiranje odpadnih voda imelo le zanemarljiv učinek na zmanjšanje in preprečevanje onesnaževanja. V teh primerih naložba z gospodarskega vidika ni upravičena.

Litva sprejema tudi skupni cilj učinkovitejšega izvajanja načela razširjene odgovornosti proizvajalca. Vendar dvomi o razlogih za uporabo tega načela izključno za farmacevtsko in kozmetično industrijo. Ugotavlja, da ocena učinka direktive na farmacevtsko industrijo, vključno z dostopnostjo in določanjem cen zdravil, ni bila v celoti ocenjena, zlasti glede na sedanje pomanjkanje zdravil in trenutna prizadevanja za zagotovitev avtonomije farmacevtske industrije EU. Trdno je prepričana, da bi morala direktiva zajemati vse sektorje, v katerih se izpuščajo mikroonesnaževala, da se zagotovi celovita in pravična uporaba načela „onesnaževalec plača“. Zaskrbljena je zaradi izvedljivosti in izvršljivosti teh določb ter vprašanja, kako bodo vplivale ne le na njene proizvajalce v teh sektorjih, temveč tudi na dobavo pomembnih proizvodov iz drugih držav članic. Kar zadeva razširjeno odgovornost proizvajalca, bi želela, da bi se stroški kvartarnega čiščenja pravičneje porazdelili z odločnejšo uporabo načela „onesnaževalec plača“.

Nazadnje je treba poudariti, da bodo za izvajanje nove direktive potrebna znatna finančna sredstva. Litva se tako kot številne druge države članice sooča z izzivi pri financiranju potrebnih nadgradenj infrastrukture in operativnih stroškov. Ambicioznosti direktive ni mogoče doseči brez znatne finančne podpore, zato Litva poudarja, da je za pomoč državam članicam pri izpolnjevanju zahtev direktive potrebno namensko financiranje EU. Brez te finančne podpore je izvedljivost izvajanja direktive, zlasti v manjših državah članicah, vprašljiva.

Izjava Malte

Malta je vedno priznavala in podpirala prizadevanja Komisije, da bi rešili vprašanje onesnaževanja naših voda in na koncu dosegli ničelno onesnaževanje v Evropski uniji.

Čeprav Malta z vidika izvajanja razume razloge za sisteme razširjene odgovornosti proizvajalca in priznava koristi, ki jih prinašajo taki sistemi, še vedno meni, da dejstvo, da bi končno finančno breme nosili pacienti, ni sprejemljivo. V zvezi s tem pozdravlja spremembe direktive, ki omogočajo potrebno prožnost za obravnavanje morebitnih učinkov sistemov razširjene odgovornosti proizvajalca na dostopnost, razpoložljivost in cenovno sprejemljivost zdravil na nacionalni ravni, tako da se državam članicam omogoči financiranje dela stroškov kvartarnega čiščenja v primeru takih učinkov.

Malta kljub temu meni, da ambicije ne smejo povzročiti nesorazmernih socialnih stroškov. V skladu s stališčem, sprejetim od začetka pogajanj v Svetu, ima še vedno velike politične pomisleke glede uporabe predlagane razširitve razširjene odgovornosti proizvajalca na vsa zdravila iz Priloge III. Pacienti, ki se zdravijo, imajo le malo ali nič nadzora nad tem, kako jih zdravijo, še manj pa nad tem, katero vrsto zdravil jim predpišejo. Sedanje besedilo sicer znatno povečuje prožnost, s katero bi bilo mogoče razviti sisteme razširjene odgovornosti proizvajalca v zadevnih državah članicah, vendar še vedno ne zagotavlja dovolj zaščitnih ukrepov, s katerimi bi zagotovili, da finančnih posledic (čeprav zanemarljivih) za farmacevtsko industrijo ne bi na koncu občutili pacienti.

Malta meni, da bi zvišanje cen nekaterih farmacevtskih izdelkov znatno poslabšalo razpoložljivost in izbiro zdravljenja, zlasti na majhnem trgu, kot je malteški. To bi na koncu še poslabšalo razmere za paciente, ki so najbolj ranljivi.

V tem duhu Malta še naprej verjame, da Evropska unija v svojih prizadevanjih za boljšo kakovost vode s to direktivo ne bi smela ogroziti dostopnosti, razpoložljivosti in cenovne sprejemljivosti ključnih izdelkov, kot so zdravila, saj so to nujni, ne pa luksuzni izdelki.

Izjava Avstrije

Avstrija podpira usmeritev revidirane direktive o čiščenju komunalnih odpadnih voda ter meni, da je pomemben ukrep za dolgoročno in trajnostno varstvo kakovosti vode. Zato tudi glasuje za sprejetje direktive o čiščenju komunalnih odpadnih voda. Obenem je v smislu sektorske razširjene odgovornosti proizvajalca pomembno onesnaževalce spodbujati k naložbam v razvoj okolju prijaznejših proizvodov. Glede na navedeno Avstrija opozarja na pomisleke farmacevtske in kozmetične industrije ter bi podprla zgodnjo oceno v zvezi z razširjeno odgovornostjo proizvajalca.

To bi prispevalo tudi k splošnemu cilju v zvezi s krepitvijo strateške avtonomije in globalne konkurenčnosti EU v občutljivih sektorjih ter pomembne naložbe, inovacije in proizvodnjo, na primer v farmacevtskem sektorju, ohranilo v EU.

Izjava Poljske

Poljska meni, da je treba spremeniti veljavno direktivo o čiščenju komunalne odpadne vode.

Poljska podpira širšo vizijo Evropske komisije o novi ureditvi. V novi zakonodaji o čiščenju odpadnih voda bi bilo treba upoštevati ambicije iz evropskega zelenega dogovora in drugih evropskih politik. Poljski sektor vodne oskrbe in odpadnih voda sodeluje v številnih dejavnostih: podnebnih ukrepih, energijski učinkovitosti, krožnem gospodarstvu in cilju ničelnega onesnaževanja. Kljub novim trenutnim ukrepom ostaja eden največjih izzivov zagotavljanje popolne skladnosti z veljavno direktivo o čiščenju komunalne odpadne vode (91/271/EGS). Še vedno so potrebne obsežne naložbe in številni dragi ukrepi: razširitev kanalizacijskega omrežja, posodobitev čistilnih naprav za odpadne vode, nadzor individualnih sistemov in ustrezno upravljanje.

Kompromisno besedilo direktive o čiščenju komunalnih odpadnih voda izkazuje visoko raven ambicij. Nova direktiva bo zahtevala tako dolge roke za uresničevanje (npr. za izvajanje naložb) kot velike finančne naložbe in obsežna organizacijska prizadevanja. Poleg tega je pomembno zagotoviti sredstva Unije za nove obveznosti, ki izhajajo iz direktive.

Poljska je zaskrbljena zaradi poostritve zahtev in skrajšanja rokov v primerjavi s kompromisom, doseženim v okviru splošnega pristopa, sprejetega 16. oktobra 2023.

Poljska je ob upoštevanju dejstva, da predlagana direktiva ne zajema vseh sektorjev, ki povzročajo emisije mikroonesnaževal (temveč le dva: kozmetičnega in farmacevtskega), še vedno zaskrbljena glede izvedljivosti določb, ki omogočajo učinkovito uporabo razširjene odgovornosti proizvajalca, ki zagotavlja dejansko izvajanje načela „resnični onesnaževalec plača“.

Poleg tega bo razširitev področja uporabe direktive na aglomeracije s PE med 1 000 in 2 000 zahtevala ogromne naložbe in visoke obratovalne stroške, kar bo vplivalo tudi na tarife za zbiranje odpadnih voda.

Dodatno bo zaradi katastrofalnih posledic poplav na Poljskem potrebna znatna uporaba finančnih sredstev za obnovo infrastrukture. Ob upoštevanju tega bo težko izpolniti zahteve navedene direktive, ki bodo povezane tudi z znatnimi finančnimi odhodki.

Glede na navedeno Poljska ne more podpreti osnutka direktive in glasuje proti njenemu sprejetju.

Izjava Portugalske

Portugalska v celoti podpira cilje direktive o čiščenju komunalnih odpadnih voda ter jo priznava kot ambiciozen in bistven korak k izboljšanju varstva vodnih teles, obravnavanju izzivov podnebnih sprememb in doseganju ciljev okvirne direktive o vodah.

Portugalska meni, da bo direktiva okrepila varovanje zdravja ljudi in okolja, zlasti z blažitvijo novih virov kontaminacije.

Vendar Portugalska priznava, da bo uspešno izvajanje direktive izziv, ki bo zahteval znatne naložbe in temeljito poznavanje pristopov, ki temeljijo na tveganju. Ena od glavnih težav je ocena obremenitve z onesnaževali zaradi preplavljanja padavinskih voda v smislu obremenitve z onesnaževali, za kar bodo potrebne napredne tehnike ocenjevanja. Poleg tega znaten izziv predstavlja izvajanje razširjene odgovornosti proizvajalca.

Portugalska poudarja, da je pomembno zagotoviti zanesljivo izmenjavo informacij med državami članicami, da bi se izognili nedoslednostim pri izvajanju razširjene odgovornosti proizvajalca, zlasti v zvezi s farmacevtskim sektorjem. Razlike lahko negativno vplivajo na notranji trg, zato bo usklajevanje med državami ključnega pomena. Industrija mora še naprej ohranjati svoje naložbe in inovacije, zlasti v proizvodnjo odgovornejših proizvodov znotraj države. Ohranjanje ravnovesja med okoljskimi cilji in konkurenčnostjo industrije bo bistvenega pomena za zagotavljanje trajnostnega napredka.

Portugalska je kljub tem izzivom še naprej zavezana, da bo znatno prispevala k ciljem direktive. Zavezana je spodbujanju sodelovanja in izmenjave znanja z drugimi državami članicami, da se zagotovi uspešno izvajanje direktive. Ta sodelovalni pristop bo bistvenega pomena pri premagovanju težav, povezanih z razširjeno odgovornostjo proizvajalca, in pri spodbujanju ciljev varstva okolja iz direktive.

Nazadnje, Portugalska je povsem zavezana uspehu direktive ter je pripravljena znatno prispevati in sodelovati pri skupnih prizadevanjih za okrepitev varstva okolja in javnega zdravja po vsej Evropi. Zato podpira sprejetje direktive o čiščenju komunalnih odpadnih voda.

Izjava Romunije

Romunija podpira končno kompromisno besedilo predloga direktive Evropskega parlamenta in Sveta o čiščenju komunalnih odpadnih voda (prenovitev). Čeprav podpiramo splošni cilj predloga, tj. uskladitev čiščenja komunalnih odpadnih voda z najnovejšim znanstvenim razvojem in cilji akcijskega načrta za ničelno onesnaževanje, želimo izpostaviti, da bo izvajanje nekaterih zahtev težavno in drago.

Poudarjamo, da bodo za uspešno izvajanje direktive potrebne znatne naložbe v daljšem obdobju, kar bo vplivalo na razpoložljivost in cenovno dostopnost storitev ravnanja z odpadnimi vodami, zlasti na podeželju. To je še posebej pomembno glede na to, da je za popolno izvajanje veljavne direktive (91/271/EGS) potrebnega še veliko dela. Cenimo, da nova direktiva priznava edinstvene izzive, s katerimi se soočajo države članice, ki so se Uniji pridružile nedavno, vključno z Romunijo.

Za izvajanje in izvrševanje direktive bo potrebno financiranje iz različnih virov, vključno z znatno finančno podporo iz nacionalnih sredstev in sredstev Evropske unije. Poleg tega bo razširitev področja uporabe na aglomeracije s 1 000 do 2 000 prebivalcev zahtevala znatne naložbe in povzročila višje operativne stroške. Izpostaviti želimo poseben nacionalni pomislek: zaradi upadanja prebivalstva nižji prag povečuje verjetnost, da bodo nekatere aglomeracije kmalu padle pod to mejo, kar bi lahko ogrozilo stroškovno učinkovitost in povečalo nepotrebne stroške.

Romunija ima tudi pridržke glede učinka določb o razširjeni odgovornosti proizvajalca, zlasti tistih, ki se nanašajo na farmacevtske izdelke. Na podlagi intenzivnih razprav, ki smo jih imeli z industrijo, bo izvajanje razširjene odgovornosti proizvajalca povzročilo izjemno visoke stroške, kar bo vplivalo na razpoložljivost in cenovno dostopnost zdravil, zlasti generičnih. Takšne razmere bi lahko povzročile zdravstveno krizo za naše prebivalstvo. Od vsega začetka smo poudarjali, da je treba razširjeno odgovornost proizvajalca izvajati na ravni EU, da se zagotovi enaka obravnava med državami članicami. Zato pozivamo Komisijo, naj omogoči razprave, namenjene doseganju enotnega izvajanja razširjene odgovornosti proizvajalca v vseh državah članicah, in zagotovi, da ta ne bo neupravičeno obremenila prebivalstva, ki potrebuje zdravila.

Izjava Slovenije

Slovenija podpira cilje direktive v zvezi s čiščenjem komunalnih odpadnih voda (prenovitev), ki bodo prispevali k zmanjšanju emisij snovi v vodo, pa tudi k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov, učinkoviti rabi energije in promoviranju krožnega gospodarstva s spodbujanjem ponovne uporabe očiščenih odpadnih voda in blata ter predelave hranil, k tem ciljem pa se tudi zavezuje.

Slovenija pozdravlja dogovorjeno podaljšanje rokov za izvajanje novih ali okrepljenih zahtev direktive. Vendar meni, da so nekateri cilji zelo ambiciozni ter da bodo za njihovo uresničitev potrebni nekateri tehnično in gospodarsko zelo zahtevni ukrepi. Zato Komisijo poziva, naj zagotovi zadostna sredstva EU za podporo prizadevanjem držav članic.

Slovenija pozdravlja prizadevanja za zagotovitev ustrezne infrastrukture za zbiranje in čiščenje komunalnih odpadnih voda, pa tudi znižanje praga za velikost aglomeracij, ki spadajo na področje uporabe te direktive. Obenem pozdravlja določbe, ki omogočajo določeno prožnost glede na posebne nacionalne ali lokalne okoliščine, zlasti geografske, ali druge posebne lokalne razmere. Vendar meni, da bi bila potrebna še večja prožnost pri uporabi individualnih sistemov za zbiranje in čiščenje komunalnih odpadnih voda. Poudarjamo, da smo posebej zaskrbljeni zaradi nejasne zahteve po doseganju enake ravni zdravja okolja in ljudi ter varstva okolja, ki jo morajo doseči posamezni sistemi, pa tudi zaradi enotnega 2-odstotnega praga za uporabo individualnih sistemov na nacionalni ravni, ki ne upošteva različnih okoliščin na ravni EU, nacionalni ali lokalni ravni.

Slovenija podpira okrepljeno izvajanje načela „onesnaževalec plača“. Kljub temu opozarja na pomisleke, da zahteve glede razširjene odgovornosti proizvajalca niso dovolj jasne. V zvezi s tem pozdravlja obveznost Komisije, da zagotovi izmenjavo informacij, ter z zanimanjem pričakuje izmenjavo izkušenj in dobrih praks.

Slovenija tudi izpostavlja, da bosta izvajanje nove obveznosti za kvartarno čiščenje in doseganje ciljev v zvezi s tem na nacionalni ravni predstavljala velik izziv. Enako velja za ambicije glede doseganja energijske nevtralnosti tega sektorja. Meni, da je prispevek tega sektorja k doseganju podnebnih ciljev nujen, in s tega vidika podpira prizadevanja za izboljšanje energetske učinkovitosti v njem. Vendar želi opozoriti na svoje pomisleke glede izvedljivosti doseganja energijske nevtralnosti v sektorju na nacionalni ravni.

Poleg tega Slovenija opozarja na svoje pomisleke glede ambicioznih zahtev za zbiranje informacij in njihovo upravljanje.

Slovenija kljub resnim pomislekom v zvezi z navedenimi ambicioznimi cilji vendarle priznava, da je revidirana direktiva pomemben korak k boljšemu varstvu okolja in zdravju ljudi, zato glasuje za njeno sprejetje.